

Vedenie STU

30.03.2020

Návrh opatrení na zníženie úbytku študentov STU v prvých ročníkoch bakalárskeho štúdia

Predkladá: **doc. Ing. Monika Bakošová, PhD.**
prorektorka

Vypracoval: **doc. Ing. Monika Bakošová, PhD.**
prorektorka

Zdôvodnenie: Návrh opatrení vyplýva z plánu hlavných úloh Vedenia STU na rok 2020

Návrh uznesenia: Vedenie STU schvaľuje návrh opatrení na zníženie úbytku študentov STU v prvých ročníkoch bakalárskeho štúdia

- a) bez pripomienok
- b) s pripomienkami

Návrh opatrení na zníženie úbytku študentov STU v prvých ročníkoch bakalárskeho štúdia

Návrh opatrení na zníženie úbytku študentov STU v prvých ročníkoch Bc. štúdia vyplýva z plánu hlavných úloh Vedenia STU na rok 2020.

Analýza súčasného stavu úbytku študentov STU v prvých ročníkoch Bc. štúdia

Ako dlhodobý negatívny aspekt na prvom stupni štúdia zostáva vysoký úbytok študentov po prvom roku štúdia.

V akademickom roku 2017/2018 **48 %** študentov v priemere za univerzitu nezvládlo prvý rok štúdia, z toho 36 % v zimnom a 12 % v letnom semestri. Úbytok študentov v 1. a 2. roku štúdia v akademickom roku 2017/2018 prezentuje tab. 1.

Tab. 1 Počet a úbytok študentov **prvého stupňa štúdia v dennej forme** v akademickom roku 2017/2018

Fakulta	1. rok				2. rok		3. rok zapísaní	4. rok zapísaní	Σz
	Zapísaní	Úbytok		Celkový úbytok po 1. roč.	Zapísaní	Úbytok po 2. roč.			
		po ZS	po LS						
SvF	430	32%	7%	39%	314	30%	439	250	1 433
SjF	204	39%	12%	51%	156	33%	167	0	527
FEI	631	38%	16%	54%	339	11%	496	0	1 466
FCHPT	365	40%	23%	62%	240	15%	357	0	962
FA	171	19%	8%	27%	125	7%	127	184	607
MTF	485	45%	5%	50%	346	36%	455	0	1 286
FIIT	235	28%	9%	37%	240	18%	249	43	767
ÚM	30	10%	3%	13%	27	7%	31	0	88
STU	2 551	36%	12%	48%	1 787	22%	2 321	477	7 136

Vysvetlivky:

Σz - celkový počet zapísaných študentov na prvom stupni štúdia k 31. 10. 2017

V akademickom roku 2018/2019 predstavoval celkový úbytok študentov po prvom roku štúdia **39 %**, z toho 28 % po zimnom semestri a 12 % po letnom semestri. Úbytok študentov v 1. a 2. roku štúdia v akademickom roku 2018/2019 prezentuje tab. 2.

Je zrejmé, že prvý rok štúdia je pre študentov kritický z hľadiska ich úspešného zotrvania v štúdiu, pretože **48 %** študentov STU v akademickom roku 2017/2018 a **39 %** študentov STU v akademickom roku 2018/2019 nezvládlo prvý rok štúdia.

Tab. 2 Počet a úbytok študentov **prvého stupňa štúdia v dennej forme** v akademickom roku 2019/2020

Súčasť STU	1. rok				2. rok		3. rok zapísaní	4. rok zapísaní	Σz
	Zapísaní	Úbytok		Celkový úbytok po 1. roku	Zapísaní	Úbytok po 2. roku			
		po ZS	po LS						
SvF	492	24%	11%	35%	284	32%	392	217	1 385
SjF	230	29%	16%	44%	128	32%	143	0	501
FEI	712	35%	15%	49%	335	11%	520	0	1 567
FCHPT	410	22%	15%	37%	144	13%	299	0	853
FA	165	16%	7%	23%	124	5%	116	160	565
MTF	436	37%	7%	44%	316	34%	384	0	1 136
FIIT	369	19%	8%	27%	165	20%	251	41	826
ÚM	31	16%	10%	26%	21	10%	33	0	85
STU	2 845	28%	12%	39%	1 517	22%	2 138	418	6 918

Vysvetlivky:

Σz - celkový počet zapísaných študentov na prvom stupni štúdia k 31. 10. 2018

LS – letný semester, ZS – zimný semester

Positívne je konštatovanie, že **celkový úbytok študentov** na prvom stupni štúdia **po prvom roku štúdia** sa oproti akademickému roku 2017/2018 **znížil o 9 %**. **Najväčší medziročný pokles úbytku** študentov po prvom roku štúdia bol zaznamenaný na FCHPT a **predstavuje 25 % (17 % po letnom semestri a 8 % po zimnom semestri)**. Toto zníženie je možné chápať aj ako pozitívny dôsledok zavedenia konverzných bakalárskych študijných programov na FCHPT, ktorých cieľom je vyrovnáť rozdiely, doplniť vedomosti a kompenzovať slabšiu pripravenosť absolventov rôznych stredných škôl najmä z matematiky, fyziky a chémie.

Medzi najčastejšie príčiny úbytku študentov po prvom roku štúdia patria: dlhodobá nedostatočná príprava na strednej škole na štúdium technického zamerania (**znižovanie rozsahu a úrovne výučby hlavne prírodovedných predmetov**), **dlhodobý klesajúci počet študentov maturujúcich z matematiky** a tým aj slabšia pripravenosť na zvládnutie technických predmetov na STU, ďalej tiež zmena prostredia a iný systém vzdelávania na univerzite oproti stredoškolskému štúdiu. Významnú úlohu hrá aj fakt, že uchádzači sú prijímaní zväčša bez prijímacej skúšky. Zimný semester 1. roka štúdia tak predstavuje akési predĺženie prijímacieho konania, v ktorom si uchádzači overujú schopnosti a záujem o ďalšie štúdium.

Návrh opatrení na zníženie úbytku študentov STU v Bratislave v prvých ročníkoch Bc. štúdia

Návrh opatrení na zníženie úbytku študentov STU v Bratislave v prvých ročníkoch Bc. štúdia zahŕňa opatrenia, ktoré sa už v minulosti realizovali, ale aj nové opatrenia.

1. Iniciovanie prípravy ďalších konverzných bakalárskych študijných programov

Konverzné bakalárske študijné programy slúžia na vyrovnanie a doplnenie vedomostí študentov nastupujúcich na štúdium s nedostatočnými vedomosťami z prírodovedných predmetov a z rôznych stredných škôl. V súčasnosti takéto študijné programy zabezpečujú 2 fakulty, a to FIIT a FCHPT. Výhody konverzných študijných programov sú:

- študenti prichádzajúci študovať na STU z rôznych typov stredných škôl a zo škôl s rôznym obsahom a rozsahom vedomostí z prírodovedných predmetov si doplnia vedomosti potrebné na zvládnutie vysokoškolského štúdia v ďalších rokoch,
- počas prvého roka štúdia v konverznom študijnom programe majú študenti možnosť nadobudnúť základné laboratórne zručnosti, ktoré na niektorých stredných školách nadobudnú v minimálnom rozsahu alebo nenadobudnú vôbec, oboznámiť ich so základmi meraniami veličín a spracovania výsledkov meraní,
- do študijných plánov prvého a druhého semestra je možné zaradiť vo väčšom rozsahu medzi výberové predmety aj cudzie jazyky resp. slovenský jazyk pre cudzincov, čo zlepší adaptáciu na štúdium zahraničných študentov, ktorí majú záujem študovať na STU.

2. Organizovanie povinného úvodu do štúdia na všetkých súčastiach STU

Na základe skúseností z niektorých súčastí STU sa ukázalo, že je potrebné pred začiatkom výučbovej časti 1. semestra študentov detailnejšie a v primeranom časovom rozsahu oboznámiť s najdôležitejšími stránkami vysokoškolského života. Cieľom povinného úvodu do štúdia je:

- dôkladnejšie oboznámiť študentov s najdôležitejšími aspektami vysokoškolského štúdia: organizácia štúdia, akademický informačný systém, študijný a štipendijný poriadok, práva a povinnosti, ubytovací systém, sociálna podpora, činnosť vybraných pracovísk, študentské organizácie a ich činnosť, priestory, v ktorých budú študovať, personálne zabezpečenie zvoleného študijného programu, činnosť študijného oddelenia a pod.,
- upozorniť na nutnosť adaptácie sa na vysokoškolský systém štúdia a informovať o podporných aktivitách, ktoré STU poskytuje (PC STU, študentský koučing, študijní poradcovia, možnosť konzultácií),
- umožniť študentom skôr a vo väčšej miere sa zapojiť sa do mimoškolskej činnosti ponúkanej súčastami STU,

- umožniť študentom skôr a vo väčšej miere sa zapojiť sa do činnosti študentských organizácií
3. **Príprava ponuky intenzívnych kurzov slovenského jazyka (ICV) pre zahraničných študentov, ktorí sa zapísali na štúdium v slovenskom jazyku, a informovanie o tejto ponuke zahraničných uchádzačov o štúdium v slovenskom jazyku**
Neznalosť alebo nedostatočná znalosť slovenského jazyka je bariérou pre úspešné zvládnutie štúdia pre zahraničných študentov v prvom roku štúdia na STU. Intenzívne kurzy slovenského jazyka napomôžu zahraničným študentom zvládnuť základy slovenského jazyka pred začiatkom výučbovej časti 1. semestra.
 4. **Iniciovanie prípravy videoprednášok zo základných a profilových predmetov na súčastiach STU, a to najmä z matematiky, fyziky a ďalších predmetov, ktorých nevládnutie najviac zvyšuje počty neúspešných študentov**
Videopredášky:
 - neznižujú počet študentov, ktorí sa zúčastňujú riadnych prednášok počas semestra,
 - pomáhajú študentom počas skúškového obdobia, keď majú možnosť znovu si pozrieť a vypočuť vysvetlenie učiva učiteľom,
 - sú prostriedkom pre dištančnú resp. bezkontaktnú metódu výučby v krízových situáciách
 5. **Iniciovanie intenzívnejšej prípravy a najmä využívania on-line učebných textov, cvičení, testov, videí a ďalších nástrojov pre on-line vzdelávanie pomocou IKT**
Využitie on-line vzdelávania má veľký význam v samoštúdiu a v krízových situáciách.
 6. **Podporovanie študentského koučingu – vzájomné podporovanie sa študentov hlavne formou doučovania**, do ktorého sa postupne zapojila väčšina fakúlt prostredníctvom študentských organizácií pôsobiacich v rámci STU alebo jednotlivcov.
Využitie študentského koučingu má význam z dôvodu, že študenti majú menšie zábrany žiadať o pomoc kolegov ako učiteľov. Formy študentského koučingu:
 - doučovanie študentov študentmi,
 - tútorstvo pre študentov v 1. roku štúdia, ktoré im pomôže oboznámiť sa s novým prostredím a slúži na poskytovanie poradenstva od starších kolegov,
 - participácia na úvode do štúdia formou prezentácie študentských organizácií a organizovaním aktivít vo voľnom čase
 7. **Využitie činnosti poradenského centra STU**
Poradenské centrum v súčasnosti poskytuje:
 - poradenstvo pre študentov so špecifickými potrebami,

- zabezpečenie podporných služieb pre študentov so špecifickými potrebami,
- poradenstvo pre študentov nielen prvých ročníkov zamerané na zvládnutie fáze adaptácie na život mimo rodiny a na vysokoškolské štúdium.